

ЩОДО ДЖЕРЕЛ КОШТІВ НА ПРИДБАННЯ ТЕХНІКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРОВИРОБНИКАМИ

Л.О.Борян, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

Розглянуто джерела коштів для оновлення машинно-тракторного парку. Запропоновано удосконалення схеми фінансування придбання техніки сільськогосподарськими підприємствами.

Рассмотрены источники средств для обновления машинно-тракторного парка. Предложено усовершенствование схемы финансирования приобретения техники сельскохозяйственными предприятиями.

Економічна криза агропромислового комплексу особливо позначилася на стані машинно-тракторного парку. 90% наявної в господарствах техніки відпрацювала по одному і більше нормативних строків експлуатації. Купівельна спроможність середнього товаровиробника дорівнює 100 тис. гривень на рік. Він не може придбати машини для задоволення своїх потреб та й терміни купівлі не будуть співпадати з його потребами для виконання сезонних робіт. Експлуатація фізично зношеної техніки завдає збитків сільськогосподарським підприємствам. Щорічні втрати зерна від несвоєчасного збирання (осипання) складають 10-12 мільйонів тонн. Запізнення з виконання технологічних операцій лише на одну добу зменшує врожай ранніх зернових: на закриті вологи — 0,3 %, на сівбі — 1,4% [4].

Виходячи з вищевказаного, метою нашого дослідження є виявити як оновлюється машинно-тракторний парк сільськогосподарських підприємств і джерела для придбання технічних засобів.

В Миколаївській області для повноцінного проведення запланованих сільськогосподарських робіт в 2006 році, враховуючи наявні посівні площі, існуючі технології вирощування сільгоспкультур, фінансово-господарський стан господарств та реальну можливість нарощення виробництва, необхідна техніка, що наведена у таблиці 1.

Наявна техніка не забезпечує технологічний процес вирощування сільськогосподарських культур в оптимальні агротехнічні терміни і призводить до втрат урожаю. Придбати техніку можна за рахунок власних коштів та залучених кредитів комерційних банків, часткової компенсації вартості, державного лізингового фонду. Найбільшу кількість техніки (522 одиниці) буде придбано за рахунок власних коштів та кредитів.

Розглянемо як окреме сільськогосподарське підприємство ТОВ "ЛАН" Веселинівського р-н Миколаївської області вирішує питання забезпечення сільськогосподарською технікою.

Таблиця 2

Придбання техніки у 2005 році у ТОВ "ЛАН"

Назва техніки	Всього одиниць	За рахунок, грн.	
		власних коштів	пільгових довгострокових кредитів
Борона зубова	1	5075	
Жниварка ЖВП-4,9	1		28225
Зерноавантажувач ЗМ-60А	1	16000	
Подрібнювач зерна S-1500	1		106565
Плуг ПЛН-8-40	1	17083,33	
Прес-підбирач Z-224/1	1	48166,67	
Сівалка СРН-1200 F	1		196541,67

Як видно з таблиці 2, ТОВ "ЛАН" придбало у 2005 році техніку за власні кошти на суму 86325 грн. та за пільговими довгостроковими кредитами на суму 331331,7 грн. За власні кошти господарство має можливість придбати техніку тільки після того, як буде отримано кошти за вирощений урожай, а це не співпадає з його потребами в технічних засобах для виконання певних сезонних робіт. Для того, щоб придбати техніку до сезону польових робіт, господарство використало кредит. Враховуючи сезонність сільськогосподарського виробництва, відомі фірми-постачальники пропонують короткострокове кредитування і поставку техніки в розстрочку на 3-12 місяців з авансовою оплатою.

Сільгоспвиробники можуть залучати до фінансування закупованої ними техніки переробників своєї продукції. При цьому

переробні підприємства укладають з сільгоспвиробниками довгострокові контракти на поставку сировини і закупають для поставальників необхідне устаткування.

Для того, щоб довести кількісний склад машинно-тракторного парку аграрних підприємств до рівня технологічної потреби, необхідно впродовж 10 років щорічно купувати машини та обладнання на суму 15 млрд. гривень. Таких коштів аграрні підприємства не мають. Їм доводиться звертатися до банківських кредитних ресурсів. Комерційні банки обережно підходять до кредитування сільськогосподарських виробників, бо це висока ступінь ризику і невисокий прибуток. Для закупівлі техніки банки надають своїм клієнтам кредити на 3-5 років під заставу цієї техніки. ВАТ “Укрексімбанк” надає допомогу сільгосптоваровиробникам у придбання техніки на умовах довгострокового кредиту.

За програмою здешевлення вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва Миколаївській області на 2005 рік був виділений ліміт в обсязі 3,6 млн. грн., який використаний сільгосптоваровиробниками в повному обсязі. Сільгосптоваровиробниками області придбано зернозбиральних комбайнів різних модифікацій 78 одиниць, тракторів 175 одиниць, іншої сільськогосподарської техніки 460 одиниць — на загальну суму 94 млн. грн., з яких відшкодовано сільгосп підприємствам весь виділений ліміт — 3,6 млн. грн. із загального фонду за програмою часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки. У 2005 році придбано 17 одиниць енергонасичених тракторів виробництва ВАТ “Харківський тракторний завод”, з яких 14 одиниць за схемою 30% відшкодування їх вартості. Цей завод гарантує вирішення питання кредитування сільгосптоваровиробників, де заставою кредиту стає трактор будь-якої марки ХТЗ.

З метою наближення техніки до сільгосптоваровиробників в області організовано дилерський центр ХТЗ на базі ТОВ “Техноторг”, який не тільки реалізує трактори, а також надає якісне гарантійне та післягарантійне їх обслуговування.

30-відсотковим відшкодуванням на вітчизняну техніку користується багато господарств. Використовуючи допомогу

держави, сільськогосподарське підприємство “Агрономія” Арбузинського району на 90 відсотків переоснастило свій тракторний парк. За останні роки придбано 10 нових сучасних комбайнів (“Дон”, “Славутич”), 10 нових важких тракторів (Т-150).

Управління сільського господарства і продовольства райдержадміністрації згідно з постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України, що спрямовуються на часткову компенсацію вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва” та наказу Міністерства аграрної політики України “Про затвердження Положення про умови проведення конкурсу на надання часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва” створюють спеціальну конкурсну комісію з питань визначення сільгосп підприємств, яким буде надано кошти державного бюджету на часткову компенсацію вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва. Але, на жаль, здешевлену техніку може купити (за 70% вартості) тільки економічно спроможне господарство.

Обласний бюджет надає кошти для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників області. Кредит був наданий на 20 років для придбання комбайнів марки “Топлайнер” і гаситься згідно з графіком погашення. В разі невиплати коштів вони переходять на наступний рік. При цьому розмір кредитного погашення за рік збільшується.

Фінансовий лізинг користується попитом у сільгосптоваровиробників, які не мають великих обігових коштів. Тому для забезпечення потреб сільгосптоваровиробників в придбанні лізингової техніки необхідно близько 4 млн. грн.

Державний фінансовий лізинг використовує як джерело фінансування бюджетні кошти. Іншого конкурентоспроможного джерела в Україні немає, бо кредитні можливості банків і обсяги обігових коштів машиновиробників дуже обмежені.

Лізингові інвестиції у більшості країн становлять 22-30 відсо-

тків від їх загального обсягу. Всі бюджетні видатки на лізингові платежі є зворотними у вигляді лізингових платежів. Повернення до бюджету перевищують витрати.

Лізинг — ефективна інвестиційна форма державної підтримки сільського господарства. Довгострокова оренда техніки дозволяє поступово викупити засоби механізації за початкову вартість, розраховуватися фінансовими засобами і продукцією, виконувати товарообмінні операції, взаєморозрахунки. Міжнародний валютний фонд не зараховує суми лізингових угод у масштабах держави до суми національної заборгованості, що підвищує шанси на виживання країни та її підприємств.

Підприємства можуть брати участь в міжнародних програмах підтримки реструктуризації сільського господарства. Кредити за такими програмами можуть повертатися повністю або частково і можуть не повертатися (гранти). Такі програми надають організації ЄС (ТАСИС).

У Росії розвивається кооперація сільгоспвиробників. Після попереднього відбору західноєвропейськими агентствами формується спілка взаємного кредиту. Фінансові гарантії спілки приймаються постачальниками для часткового покриття наданих короткотермінових кредитів, що знижує фінансові витрати на придбання техніки.

Придбати техніку підприємство може використовуючи декілька схем фінансування залежно від своїх можливостей та цілей. Необхідно купувати надійну та високопродуктивну техніку, яка спроможна забезпечити високий економічний ефект і окупність та повернення кредитів у короткі строки.

Для оновлення матеріально-технічної бази сільського господарства необхідно:

- щоб держава фінансово підтримувала тих, хто створює і виготовляє техніку для АПК і тих, хто її купує;
- вдосконалення умов кредитної політики, розширення обсягів довгострокового і короткострокового пільгового кредитування;
- стимулювати розвиток інтеграційних процесів, що сприяють

- зрошенню капіталів сільськогосподарських товаровиробників, переробної і харчової промисловості, торгівлі та банків;
- підтримувати і розширювати лізингові операції, що дають можливість отримати додаткові інвестиції від іноземних партнерів у формі машин і обладнання (причому, — на більш вигідних умовах, ніж за контрактом купівлі-продажу), залучають значні кошти банків, страхових компаній, акціонерних товариств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ринок техніки: стан і перспективи// Сільський час. 2005 р - 17 червня.
2. Дешевле, но сейчас... или дороже, но потом? // Сельскохозяйственные вести -2005.- №2.-С.17-18
3. Ускорять техническое перевооружение села. // Экономика сельского хозяйства России – 2004.- №7.- С.5
4. Лізинг, кредитування, здешевлення. Що краще ? // Прес-інформ. НАК "Ук-рагролізинг" -2005.-С.4